

ҚОСТАНАЙ АУДАНЫНЫҢ БІЛІМ БӨЛІМІНІҢ "МИЧУРИН ЖАЛПЫ БІЛІМ БЕРЕТІН
МЕКТЕБІ" КММ

"Терроризм: оның шығу тегі мен салдары"

Терроризм дегеніміз не?

- Анықтама
Зорлық-зомбылықты жүйелі түрде қолдану немесе оны қоғамды қорқыту және билікке қысым жасау үшін қолдану қаупі.
- Мақсаттар
Саяси, діни немесе идеологиялық өзгерістер, көбінесе тұрақсыздандыру мақсатында.
- Әдістері
Жарылыстар, қарулы шабуылдар, диверсия, Террористік насихат және жалдау.

Қазақстандағы терроризмнің бастаулары

Әлеуметтік факторлар

Маргинализация, жұмыссыздық және кейбір қауымдастықтардың әлсіз интеграциясы — жұмысқа қабылдаудың осалдық факторлары.

Аймақтық байланыстар

Содырлардың көші-қоны және көрші елдердің идеологиялық әсері экстремизм қаупін арттырады.

Идеологиялық әсер

Радикалды ағымдардың таралуы (көбінесе 1990 жылдардан бастап), идеяларды жергілікті жағдайларға бейімдеу.

Контекст және динамика

- Саяси тұрақсыздық кезеңдері осалдықты арттырады.
- Криминализация және ұйымдасқан қылмыспен өзара әрекеттесу "жауынгерлік" ұяшықтарды жасайды.
- Интернеттегі үгіт-насихат жалдау мен үйлестіруді тездетеді.

📌 Тиімді алдын алу үшін әлеуметтік бағдарламалар, интеграция және шекараны бақылау қажет.

Терроризмнің салдары

Адам шығыны

Бейбіт адамдардың өлімі мен жарақаты, жақындарының жоғалуы — қауымдастықтар үшін ұзақ мерзімді жарақат.

Сенімге нұқсан келтіру.

Қорқыныштың өсуі, топтар мен билік институттары арасындағы сенімсіздік.

Бақылауды күшейту.

Терроризмге қарсы қатаң шаралар, АЗАМАТТЫҚ бостандықтарды шектеу және полицияны күшейту.

Экономикалық және әлеуметтік шығындар

Инвестициялардың төмендеуі, бюджеттік қауіпсіздік шығындары, әлеуметтік фрагментация.

Қазақстандағы террористік актілердің мысалдары

1

Ақтөбе, 2016

Қарулы шабуылдар сериясы: дүкендер, әскери бөлімдер. 19 адам қаза тапты; себебі-радикалдану және ұйымдастырушылық желі.

2

Тараз, 2011

Полиция ғимаратындағы жарылыс, жеті адам қаза тапты. Аймақтағы шиеленіс атмосферасы, тергеу актінің байланыстырды.

3

Темір ауданы, 2024

Қарулы топқа қарсы арнайы операция; бірнеше қаза тапқан құқық қорғау органдарының қызметкерлері жергілікті ұяшықтардың күрделілігін көрсетті.

Қорытынды және ұсыныстар

Кілт

Кешенді тәсіл: алдын алу + құқық қорғау шаралары + әлеуметтік қолдау.

- Жастарға арналған интеграциялық бағдарламаларды күшейту
- Радикалды насихатты бақылау және діни лидерлермен жұмыс
- Билік әрекеттерінің ашықтығы және адам құқықтарын қорғау
- Қоғам мен мемлекеттің күш-жігерін біріктіру

